

Undervisning af elever med PWS

Næsten alle elever med PWS har indlæringsvanskeligheder. De fleste undervises i specialklasse eller på specialskole i henhold til Bekendtgørelse af lov om Folkeskolen, se www.uvm.dk

Indlæring

Selv om elever med PWS er meget forskellige, er der flere træk, der går igen. Langtidshukommelsen er ofte god, korttidshukommelsen svagere. Mange bliver teknisk gode læsere, men har tilsvarende svært ved at forstå indholdet i det læste. Personer med PWS er gode til at affotografere og huske synsindtryk. De gode visuelle evner kombineret med langtidshukommelsen gør, at mange har en god paratviden om ting, de har set og oplevet. At skrive kan være et problem på grund af svag håndmotorik (computer kan med fordel anvendes). Matematik og abstrakt tænkning er vanskeligt for de fleste. Elever med PWS har svært ved at ræsonnere og klare opgaver, der bygger på logisk ræsonnement ("hvis så").

Problemer der kan opstå i skolen

Elever med PWS arbejder bedst inden for meget strukturerede rammer med indbyggede rutiner og faste planer. Ændringer i planer og aftaler kan hos mange give anledning til uro og frustration, som kommer til udtryk som vredesudbrud, der også kan opstå, fordi eleven **ikke forstår, hvad der skal ske**. Barnet med PWS kan have svært ved at tage ved lære af konflikter (som måske netop er opstået, fordi eleven ikke har forstået, hvad der er sket). Man bør så vidt muligt forberede eleven i god tid på evt. ændringer. Ved vredesudbrud kan det være nødvendigt at lade en voksen ledsage eleven udenfor og afvente, at vedkommende faldet til ro. Det er vigtigt at møde eleven med en anerkendende tilgang, da konflikter let optrappes.

Sprog

Sprogudviklingen er ofte meget forsinket. De sproglige færdigheder varierer meget; mange vil have brug for taleundervisning. Hos nogle er ordforrådet stort, **men forståelsen af ordene ikke tilsvarende god**. For at sikre sig, at aftaler er forstået, kan man evt. bede eleven gentage med egne ord, og når det drejer sig om større elever, kan man med fordel sammen skrive aftaler ned.

Code råd

1. Underret alle i og uden for klassen om Prader-Willi Syndrom – dvs. lærere, skolesekretær, pedel, kammerater og forældre – og forklar, at ingen – uden aftale – må give eleven med PWS noget at spise.
2. Sørg for, at der ikke ligger noget spiseligt fremme i klasseværelset, da eleven med PWS i så fald kan have vanskeligt ved at koncentrere sig om skolearbejdet. Der bør heller ikke ligge penge i klassen.
3. Eleven med PWS er meget interesseret i at få ros fra læreren. Ros derfor eleven, når der er anledning dertil. Eleven vil blive mere motiveret for indlæring, hvis han/hun er med til at træffe nogle beslutninger med få (to) valgmuligheder (på grund af elevens manglende overblik).
4. På grund af spinkel muskulatur, sansemotoriske vanskeligheder bør der i samråd med fysioterapeut tilrettelægges et motionsprogram. Det er en fordel at gennemføre programmet på samme tidspunkt hver dag.
5. Støt opbygningen af et positivt (men ikke falsk) selvbillede ved at give eleven større selvindsigt og realistiske forventninger til egen fremtid.
6. Eleven med PWS har svært ved at deltage i et fællesskab – ofte fordi han/hun ikke kan overskue og forstå situationen. Eleven bør trænes i at vise hensyn samt acceptere og respektere andre børn.
7. En elev med PWS kan blive frustreret og vred, hvis vedkommende ikke forstår, hvad der skal ske, eller det ikke går som ventet.
8. Undgå konflikter, der ikke har konsekvenser på længere sigt, da eleven ofte vil gå i baglås og miste motivationen for mere undervisning den dag. Afled i disse situationer eleven.

Forslag i forbindelse med frikvarterer og socialt samvær

- Eleven med PWS vil ofte have problemer i frikvarterne både mht. at finde venner og deltage i aktiviteter. Hvis det er muligt, så hjælp eleven med at komme i gang med at lege og se til, at der er spil, legeredskaber el. lign., som vedkommende er fortrolig med.
- Vær til stede i spisefrikvarteret. Sørg for, at eleven ikke tigger eller tager mad etc. fra andre elever, affaldskurve eller køleskabe.

Pædagogik og struktur

- Lad indlæringen finde sted i et miljø, hvor eleven
 - føler sig sikker
 - kan honorere kravene
 - får udfordringer og opnår små sejre
 - forstår forventningerne.
- Understøttende visuelt materiale (figurer, billeder, film osv.) kan med fordel anvendes i mange fag.
- Ved opgaveløsning hjælper man eleven ved at gøre situationen konkret, samle delinformationer til helhed (fx i et billede eller skema) samt **foreslå en løsningsmodel for opgaven**.
- Udnyt elevens styrke i langtidshukommelse og den allerede erhvervede viden.
- Vær opmærksom på elevens svaghed med korttidshukommelsen, **hvilket betyder behov for mange gentagelser**.
- Eleven med PWS fungerer bedst, hvis en voksen/støttelæreren overtager ansvaret for forhold omkring mad og socialt samvær. Eleven bruger ikke ressourcer på unødige bekymringer og bliver derved bedre i stand til at koncentrere sig. Mange konflikter vil på denne måde kunne undgås.
- Rutiner i sig selv er lysbetonede for en elev med PWS – et forhold, der bør udnyttes/inddrages mest muligt i pædagogisk henseende – dog uden at det får lov til at styre barnets verden.
- Eleven med PWS kan, uden det er overlagt, beskrive samme hændelse på forskellig måde til fx lærer og forældre. Denne ubevidst manipulerende adfærd, som kan skabe problemer mellem skole og hjem, kan afhjælpes ved tæt samarbejde mellem de involverede voksne.

Vær opmærksom på følgende

- Nogle elever med PWS vil eventuelt kunne spise giftige og farlige ting.
- Personer med PWS kaster sjældent op og har høj smertetærskel (skoldning, forbændinger, knoglebrud etc. kan overses).
- Ved sygdom kan det eneste symptom være, at eleven er påfaldende stille eller "anderledes" end vanligt. I tilfælde af opspilet mave eller andet usædvanligt – kontakt læge.
- Ved PWS fungerer temperaturreguleringen ofte unøjagtigt, og personerne med PWS klæder sig ofte uhensigtsmæssigt i varmt eller koldt vejr.
- Dårlig balance øger risikoen for beskadigelse ved fald.
- Dårligt syn kan øge risikoen for fald.

I den individuelle undervisningsplan skal medtænkes de specielle hensyn, der skal tages til en elev med PWS.

Undervisningsplanen udfærdiges i samråd med forældrene og eleven.

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom

blev stiftet i 1986. Oplysninger om syndromet og om foreningen og dens aktiviteter kan findes på foreningens hjemmeside www.prader-willi.dk

Generelt informationsmateriale fås ved henvendelse til foreningens sekretær

Lise Reimers
Damgårdsvej 24
3460 Birkerød
tlf: 45819905
e-mail: pws@nypost.dk

Råd og vejledning i forbindelse med undervisning fås hos

Jytte Helgogård
Heibergs Have 67
4300 Holbæk
tlf: 59444843
e-mail: jyttehelgogard@tdcadsl.dk

PRADER-WILLI SYNDROM

Information og gode råd
til skolen om
undervisning
af børn og unge
med Prader-Willi Syndrom

Maj 2009